

**Bez změny zemědělských dotací se česká krajina
neuzdraví. Přípomínky Evropské komise k tomu dávají
jasná vodítka.**

Otevřený dopis ekologických organizací ministru zemědělství Zdeňku Nekulovi a ministryni
životního prostředí Anně Hubáčkové

Vážený pan ministr
Ing. Zdeněk Nekula
Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17
110 00 Praha 1

Vážená paní ministryně
Ing. Bc. Anna Hubáčková
Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 1442/65
100 10 Praha 10

9. května 2022

Vážený pane ministře,
vážená paní ministryně,

ministerstvo zemědělství zveřejnilo 3. května 2022 oficiální připomínky Evropské komise k českému Strategickému plánu Společné zemědělské politiky na období 2023-2027. Evropská komise zde vyjadřuje jasnou a dle našeho dlouhodobého názoru **oprávněnou kritiku nízkých environmentálních ambicí a vybízí vládu k jejich výraznému navýšení** u opatření v I. i ve II. pilíři, pokud má Česká republika smysluplně a efektivně čelit výzvám klimatických změn, poškozování přírodních zdrojů a úbytku biodiverzity.

Evropská komise tímto také potvrzuje, že ani složitost současné bezpečnostní, ekonomické i politické situace nemůže být důvodem k potlačování prioritního významu environmentálních opatření, které by mělo dalekosáhlé dopady nejen v daleké, ale i v té nejbližší budoucnosti. Tento postoj jako ekologické expertní organizace sdílíme, podobně jako vědecká komunita.¹

Žádáme Vás proto, abyste se **jasnými a konkrétními změnami ve Strategickém plánu** přihlásili k volebnímu programu SPOLU a vládnímu programovému prohlášení. Bez těchto změn nebudete schopni naplnit očekávání vkládaná do vlády, jejíž jste součástí. Podle našeho názoru a ve shodě s Evropskou komisí je potřeba **posílit ambice v I. i II. pilíři**. Vzhledem k velikosti finanční obálky a tedy i k potenciálnímu přínosu pro zemědělskou krajinu vnímáme jako klíčové zejména **revidovat celofaremní ekoschéma** a případná nová tzv. "nadstavbová" ekoschémata, která navrhuje MZe. Primárním cílem ekoschémat je motivovat zemědělce k environmentálním opatřením s jasným přínosem.

Jako klíčové prvky posílení ekoschémat oproti současnému návrhu vidíme:

- 1. lepší ochrana útvarů povrchových vod** skrze dostatečně široké vegetační pásy na orné půdě. Současný návrh ekoschémat nevyžaduje ochranu vod nad rámeček DZES 4 (3 m pouze bez chemických vstupů), který je zcela nefunkční. Jako minimální požadavek vidíme v celofaremním ekoschématu alespoň 6 metrový zatravněný či

---

¹ Téměř 700 vědců podepsalo [stanovisko](#), ve kterém vyzývají tvář tvář krizi na Ukrajině k posílení namísto opouštění transformace ke zdravému, spravedlivému a environmentálně šetrnému potravinovému systému.

speciálně osetý pás. Skutečná ochrana by si však dle parametrů pozemků (např. svažítost) a pěstovaných plodin žádala pásy mnohdy mnohem širší.

2. **vyšší podíl skutečně neproduktivních ploch** (bez plodin vázajících dusík a meziplodin) na orné půdě jako ochrana přírodních zdrojů i druhové bohatosti, **s vizí postupného rozvoje stabilních krajinných prvků** vhodně umístěných pro optimální plnění environmentálních funkcí. V celofaremním ekoschématu by měli být zemědělci motivováni nejméně ke 4 % skutečně neproduktivních ploch oproti DZES 8 (3 %) a od roku 2026 i k podílu krajinných prvků. Skrze nadstavbová ekoschématata se pak lze nadále přibližovat cíli 10 % neproduktivních ploch do roku 2030.
3. **zvýšení ambicí na trvalých travních porostech**, jejichž aktuální podmínky v celofaremním ekoschématu, jak Evropská komise správně poznamenává, nejdou nad rámec běžné praxe. Jednoduchým a účinným opatřením je vyčlenění neproduktivních ploch (např. mokřadů, krajinných prvků) s alternativní možností dočasně nesečených ploch (doposud využívaných v titulech II. pilíře). Neproduktivní plochy by v celofaremním ekoschématu mohly být uplatněny na pozemcích nad 10 ha výměry.

Podobně důležité je i vhodné nastavení DZES, na něž Evropská komise také poukazuje:

4. **Vhodné nastavení půdoochranných technologií v DZES 5 pro účinnou prevenci před vodní erozí.** Ministrem Nekulou přislíbené rozšíření erozně ohrožených ploch od roku 2024 je pozitivním krokem, ale bez účinných půdoochranných technologií fungovat nebude. Analýza VÚMOP, kterou by mělo mít MZe k dispozici, by měla ukazovat vhodné kroky.
5. **Rozšíření minimálního půdního pokryvu v DZES 6 alespoň na půdy ohrožené větrnou erozí.** Větrná eroze bude stále významnějším problémem, ale ani protierozní vyhláška ani DZES 5 ji stále neřeší. Rozšíření DZESu 6, které požaduje Evropská komise, alespoň na půdách ohrožených větrnou erozí, by mohlo být vhodným dočasným preventivním opatřením.

S Evropskou komisí se shodujeme i na potřebě zvýšení environmentálních ambicí II. pilíře, přestože již nyní obsahuje řadu vhodně nastavených opatření. Upozorňujeme, že v aktuálním návrhu Strategického plánu došlo ke zkrácení rozpočtu některých tzv.

Agroenvironmentálně-klimatických titulů o 40-70 % oproti předchozímu návrhu z roku 2021.

6. **Z velké škály možností považujeme za klíčové tyto:** uplatňování podmínky dočasně nesečených ploch u pozemků nad 5 ha v AEKO Ošetřování extenzivních travních porostů, navýšení kompenzace a tedy platby u pěstování zeleniny v ekologickém zemědělství, navýšení alokace účinných zacílených opatření jako agrolesnictví či zatravňování orné půdy a podpora vedoucí k postupnému rozvoji stabilních krajinných prvků.

Vážený pane ministře,
vážená paní ministryně,

využijte připomínek Evropské komise, které jdou správným směrem, a proved'te změny, které pomohou připravit naši krajinu na dopady klimatických změn a zastavit úbytek biodiverzity a degradaci půdy. Nyní je čas konat. Nyní máte jedinečnou šanci nasměrovat české zemědělství na dráhu trvalé udržitelnosti a odolnosti. Její promarnění by se nám zásadně nevyplatilo.

Jsme připraveni s Vámi všechny naše připomínky a návrhy projednat. Rádi bychom touto formou také podpořili meziresortní spolupráci na těchto tématech, které svou podstatou bezpochyby spadají pod gesci MZe i MŽP. Všechny ukazatele totiž jasně potvrzují, že úzká spolupráce těchto dvou resortů je a bude nutná.

Se srdečným pozdravem,

Anna Kárníková, ředitelka Hnutí DUHA

Zdeněk Vermouzek, ředitel České společnosti ornitologické

Jan Korytář, předseda organizace Čmelák - Společnost přátel přírody

Jiří Malík, předseda spolku Živá voda, z.s.

Lenka Fryčová, zástupkyně WWF-CEE v České republice